

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕЦІ

доц. Школа В.Ю., студент гр. Едп-01 Ночовний А.М.

Тіньова економіка є проблемою глобальною та широко розповсюдженою. Основна небезпека, яку несе в собі тіньова економіка, – це криміналізація суспільства, яка веде до втрати державою регулюючої та контролюючої функції та взагалі підриває авторитет держави на міжнародній арені, ставлячи всю національну безпеку країни під загрозу. Боротьба, яка ведеться проти такого явища, є не достатньою, та потребує все більше ресурсів та формування нових підходів до вирішення цієї проблеми.

Поняття тіньової економіки включає усю сукупність економічної діяльності, яку не враховують інститути офіційної статистики, та яка не підлягає державному, податковому обліку. У вітчизняній тішовій економіці виділяють такі зони розповсюдження: *неофіційна економіка*, в якій діяльність з виробництва товарів та надання послуг є легальною, але прихована від сплати податків; *фальсифікація економіки*, яка включає всі види хабарництва та спекуляції; *підпільна економіка* – вся діяльність, що заборонена законом.

Основними причини тінізації економіки є: 1) правові – включають ті ланки економіки, які потрапили в прогалини вітчизняного законодавства, а отже не можуть бути кваліфікованими як злочин, але для держави несуть збитки; 2) політичні, які своєю не стабільністю приводять до необхідності зведення економіки в тінь; 3) морально-етичні – це ставлення громадян до такого виду ведення економічної діяльності, тобто менталітетна особливість, яка обумовлює масштаби проблеми; 4) соціально-економічні – низький рівень доходів спонукає підприємця до виведення економіки в тінь.

Тіньова економіка тягне за собою цілий ряд негативних наслідків для національної економіки, а саме:

1) загроза дієвості державних фінансових механізмів та незбалансованості податкового тиску через втрату податкових надходжень;

2) неможливість збалансування економічної діяльності через викривленість статистичних даних;

3) монополізація галузей тішовим сектором економіки через механізм зменшення ціни на товар;

4) повільна інтеграція України в ЄС через невідповідність демократичним принципам;

5) нерівномірний, нерациональний розподіл національного прибутку;

6) деградація суспільства та інші.

У світовій практиці існують певні важелі та механізми, призначені вивести підпільну економіку в правове русло, а саме: зниження податкових навантажень, удосконалення законодавства, реформа систем оплати праці, ліквідація ВЕЗ, широке обговорення проблеми тінізації в ЗМІ, впровадження більш жорстких покарань, розробка детінізаційних економічних заходів, оцінка суспільством корупційних формувань.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 144-145.